

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Voortgang dossier Kernenergie – Zeeuwse Voorwaarden 2.0	817495		

Middelburg, 6 maart 2026

Geachte voorzitter,

Hierbij bieden wij u het Statenvoorstel *Voorwaardenpakket 2.0 Kernenergie* aan. Wij verzoeken u dit voorstel te agenderen voor behandeling in de Statenvergadering van 17 april 2026. In deze brief lichten wij het Statenvoorstel toe en informeren wij u over de voortgang van het dossier kernenergie.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Onderliggende onderzoeken en rapporten
- Voorwaardenpakket 2.0 Kernenergie
- Rijk-Regio-pakket en adviezen van de gebiedsverbinder
- Stand van zaken bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele
- Vervolgproces en planning

Dit voorwaardenpakket is een vervolg op het eerste voorwaardenpakket kernenergie dat op 9 februari 2024 door uw Staten is vastgesteld (zaaknummer 426857). Dit eerste voorwaardenpakket kernenergie is voor de volledigheid ook als bijlage bijgevoegd. Dit tweede voorwaardenpakket is een nadere uitwerking en aanscherping van het eerste voorwaardenpakket. Het doel van dit geactualiseerde voorwaardenpakket is om te borgen dat de lasten en lusten voor (de inwoners van) Zeeland in evenwicht blijven bij de mogelijke komst van twee nieuwe kerncentrales en het langer openhouden van de bestaande kerncentrale. Tevens beoogt het pakket dat de kansen die deze ontwikkelingen met zich meebrengen optimaal worden benut en dat de provincie in staat wordt gesteld om aanvullende investeringen op diverse beleidsterreinen te doen.

Dit voorwaardenpakket is verbonden met de toekomstvisie van Zeeland 2050 en de bijbehorende strategische agenda. Daarnaast wordt waar mogelijk aangesloten bij andere bestaande programma's, projecten en initiatieven.

Onderliggende onderzoeken en rapporten

Voor de actualisatie van het voorwaardenpakket 2.0 is gebruikgemaakt van verschillende onderzoeken en rapporten:

Lokaal Impact Rapport 'Lasten en Lusten in Balans'

In januari 2025 informeerden wij u over het Lokaal Impact Rapport *Lasten en Lusten in Balans* (zaaknummer 621285). Het rapport laat zien dat de mogelijke bouw en exploitatie van twee nieuwe kerncentrales een grote, langdurige en fase-gebonden impact hebben op Zeeland en het dagelijks

leven van haar inwoners. De ontwikkeling zet de toch al krappe woningmarkt verder onder druk door de instroom van tijdelijke en permanente werknemers, met risico's op verdringing en aantasting van leefbaarheid en sociale cohesie. Daarnaast vragen effecten op mobiliteit, verkeersveiligheid, gezondheid en de capaciteit van voorzieningen om substantiële aandacht.

Tegelijkertijd biedt de ontwikkeling aanzienlijke economische kansen op het gebied van werkgelegenheid, kennisontwikkeling en versterking van de regionale economie, mits tijdig en gericht wordt geïnvesteerd in scholing, talentontwikkeling, infrastructuur, innovatie en ondersteuning van regionale bedrijven. Zonder dergelijke maatregelen bestaat het risico dat de lasten lokaal neerslaan, terwijl de economische baten grotendeels buiten de regio terechtkomen. Het rapport benadrukt daarom het belang van structurele samenwerking tussen Rijk en regio, een blijvende en transparante dialoog met inwoners en volwaardige regionale zeggenschap, zodat de ontwikkeling kan bijdragen aan brede welvaart en een toekomstbestendig Zeeland.

Het onderzoek richt zich primair op de mogelijke bouw van nieuwe kerncentrales op de voorkeurslocatie Borssele en brengt de effecten daarvan systematisch in kaart voor inwoners en organisaties in de directe omgeving en in de rest van Zeeland. Hoewel andere locaties zoals Terneuzen en Vlissingen in gesprekken zijn genoemd, zijn de analyses specifiek gebaseerd op de situatie rond Borssele. De inzichten uit het rapport kunnen echter ook waardevolle input leveren voor vervolgstudies of vergelijkbare analyses voor andere zoeklocaties.

Rapport consultatietraject 'Zeeland aan Zet' (bijlage)

In 2025 heeft de Maatschap voor Communicatie in opdracht van de provincie Zeeland een brede consultatie uitgevoerd naar de voorwaarden waaronder de mogelijke komst van nieuwe kerncentrales verantwoord kan plaatsvinden. Deze consultatie bouwde voort op het Lokaal Impact Rapport en had tot doel input te leveren om het provinciale voorwaardenpakket verder aan te scherpen ter voorbereiding op de gesprekken met het Rijk over een Rijk-Regio-pakket.

In het kader van deze consultatie is gesproken met Zeeuwse inwoners, jongeren, maatschappelijke organisaties, bedrijven en medeoverheden. De opbrengsten zijn gebaseerd op enquêtes, straatgesprekken, schooldialogen en verdiepende gesprekken met stakeholders. De bevindingen zijn thematisch geordend rond veiligheid en gezondheid, onderwijs en arbeid, ruimte, landschap en natuur, sociaaleconomische structuurversterking en infrastructuur en mobiliteit, met een afzonderlijke uitwerking van het jongerenperspectief.

Uit de consultatie blijkt dat inwoners en organisaties de mogelijke komst van nieuwe kerncentrales alleen verantwoord achten wanneer veiligheid en gezondheid onbetwist het uitgangspunt vormen. Daarbij gaat het niet alleen om technische veiligheid, maar ook om het veiligheidsgevoel. Transparante en continue communicatie, een duidelijke crisisorganisatie en tijdige versterking van zorg, hulpdiensten en gemeentelijke capaciteit, ondersteund door structurele Rijksbijdragen, worden als essentieel beschouwd. Daarnaast bestaan zorgen over de impact op landschap, natuur, woningmarkt en infrastructuur, wat vraagt om zorgvuldige, samenhangende en regionaal afgestemde keuzes.

Economische kansen worden breed herkend, mits deze gepaard gaan met duidelijke voorwaarden, zoals structurele lokale verankering van werkgelegenheid, het voorkomen van verdringing op de arbeidsmarkt en de ontwikkeling van Zeeland tot een volwaardig kennis- en innovatiecluster met passend onderwijs op mbo-, hbo- en wo-niveau. Tot slot benadrukt de consultatie het belang van een sterke provinciale regierol, intensieve samenwerking tussen overheden en partners en één integrale provinciale visie.

Rapport Supply Chain-onderzoek Zeeland (bijlage)

Technopolis en Tractebel hebben in opdracht van de provincie Zeeland, Impuls Zeeland en VNO-NCW Brabant-Zeeland onderzoek uitgevoerd naar de toeleveringsketen voor de mogelijke bouw van nieuwe kerncentrales in Zeeland. Het onderzoek biedt inzicht in kansen en risico's voor het Zeeuwse bedrijfsleven en vormt input voor het voorwaardenpakket.

In de studie zijn circa 130 Zeeuwse bedrijven geïdentificeerd die potentieel kunnen bijdragen aan de bouw en exploitatie van kerncentrales. Deelname aan de nucleaire toeleveringsketen kan leiden tot meerjarige omzet, versterking van de concurrentiepositie en duurzame kennis- en werkgelegenheidsontwikkeling. Tegelijkertijd zijn risico's vastgesteld, zoals toenemende internationale

concurrentie, onzekerheid over planning en aanbesteding en extra druk op infrastructuur en arbeidsmarkt.

Op basis hiervan zijn actielijnen geformuleerd, waaronder de ontwikkeling van een Nuclear Delta Platform, kennisdeling over marktkansen en vereisten, actieve verbinding met sleutelpartijen en cofinanciering van opleidingen en certificeringen.

Ruimtelijk puzzelen grootschalige energieprojecten

Naast bovengenoemde onderzoeken zijn ook andere ontwikkelingen relevant, waaronder het traject *Ruimtelijk Puzzelen Grootschalige Energieprojecten* (zaaknummer 779476). De voorlopige uitkomsten laten zien dat kerncentrales onderdeel zijn van een bredere ruimtelijke en energetische puzzel in Zeeland, met name in en rond het haven- en industriegebied van North Sea Port.

Voor kerncentrales zijn drie scenario's onderzocht: Borssele (EPZ Noord), Vlissingen (voormalig Thermphos-terrein) en Terneuzen (Paulinapolder/Mosselbanken). Uit de voorlopige analyses blijkt dat EPZ Noord en Paulinapolder/Mosselbanken ruimtelijk het meest geschikt zijn, mits goede inpassing en compensatie plaatsvinden. De locatiekeuze heeft ingrijpende gevolgen voor ruimtegebruik, economie en leefomgeving en onderstreept het belang van zorgvuldige besluitvorming.

Voorwaardenpakket 2.0 Kernenergie (bijlage)

Dit voorwaardenpakket 2.0. stelt het kader op het niveau van ambitie en doelstellingen en bevat zowel harde randvoorwaarden als richtinggevende voorwaarden voor het Rijk-Regio-pakket. De kern van het voorwaardenpakket is dat Zeeland alleen verdere stappen richting kernenergie kan zetten wanneer veiligheid, leefbaarheid en regionale meerwaarde vooraf aantoonbaar zijn geborgd.

Met dit voorwaardenpakket wordt beoogd dat een mogelijke ontwikkeling van kernenergie in Zeeland plaatsvindt met maximale veiligheid voor inwoners, werknemers en de leefomgeving, en dat de leefbaarheid, gezondheid en kwaliteit van de woonomgeving worden beschermd en waar mogelijk versterkt. Daarnaast is het uitgangspunt dat deze ontwikkeling leidt tot een eerlijke balans tussen lasten en lusten voor Zeeland en bijdraagt aan een toekomstbestendige Zeeuwse economie, met werkgelegenheid, onderwijs en kennisontwikkeling die daadwerkelijk in de regio landen. Tot slot is van belang dat de ontwikkeling van kernenergie plaatsvindt met duidelijke regionale zeggenschap en transparante communicatie, waarbij inwoners op passende momenten worden betrokken.

Rijk Regiopakket en adviezen gebiedsverbinder

Het Rijk-Regio pakket is een maatregelenpakket waarin afspraken worden vastgelegd tussen Rijk en regio in relatie tot de komst van nieuwe kerncentrales. Uitgangspunten van dit pakket zijn om de impact op de leefomgeving te verminderen en gezamenlijke kansen te verzilveren. Om te komen tot een Rijk-Regio pakket is een zorgvuldig proces nodig. Daarom zijn er door middel van een intentieverklaring (zaaknummer 519917) procesafspraken gemaakt en is het belang van nauwe samenwerking tussen Rijk en regio onderstreept. Hierbij worden drie leidende principes gehanteerd: er wordt gewerkt aan een positieve nalatenschap voor de Zeeuwen, er wordt serieus en respectvol met elkaar omgegaan, en het eerlijke verhaal wordt verteld.

De gebiedsverbinder Raymond Knops begeleidt het proces om te komen tot dit Rijk-Regio pakket. Dhr. Knops heeft hieromtrent drie adviezen uitgebracht richting het Rijk, Provincie Zeeland en de betrokken gemeenten. Dhr. Knops benadrukt in deze adviezen (december 2024, juli 2025 en januari 2026) (zaaknummers 612285, 731944 respectievelijk 811406) het belang van een zorgvuldige, transparante en samenhangende aanpak bij het opstellen van het Rijk-Regio pakket. In zijn eerste advies wijst hij op onzekerheden over de locatie, samenloop met andere projecten en het belang van regie en afstemming tussen de verschillende relevante partijen. Daarom adviseerde hij een gezamenlijke visie, een interdepartementale stuurgroep en brede betrokkenheid van regionale partijen.

In zijn tweede advies constateert dhr. Knops voortgang in samenwerking, onder andere in de samenwerking en voorbereiding van de verschillende participatietrajecten van de gemeenten en provincie. Echter constateert hij ook dat het ontbreken van belangrijke informatie zoals locatiekeuze en onderzoeksresultaten rondom de locatiekeuze een uitdaging vormen. Hij benadrukt het belang van transparantie communicatie, afstemming tussen de verschillende participatietrajecten en het voorkomen van participatiemoeheid. Dhr. Knops adviseert om buurgemeenten actiever te betrekken, en een gezamenlijke informatiebasis te ontwikkelen.

In het derde advies geeft dhr. Knops aan dat in het belang van het Rijk-Regio pakket en de voortgang van het proces het noodzakelijk is dat de positie en rol van NEO NL zo snel mogelijk duidelijk moet worden. Dit om te weten met welke partijen er afspraken gemaakt moeten worden. Ook geeft hij aan dat het traject rond de bouw van twee kerncentrales, in combinatie met het vormgeven van een Rijk-Regio pakket een proces van de lange adem is. Dat vraagt van de betrokken regionale overheden om op een gelijk tempo in gezamenlijkheid op te trekken en dat er tijdig en transparant onderling wordt gecommuniceerd. Tot slot geeft dhr. Knops aan dat hij begrip heeft voor de partijen die het gevoel hebben in een zogenaamde 'wachtstand' te staan. Maar hij benadrukt ook dat er pas concrete en locatie specifieke afspraken gemaakt kunnen worden zodra de locatiekeuze en de technologieleverancier bekend is. Tot die tijd zullen de kernteampartijen en het Rijk met elkaar in gesprek moeten blijven om stapsgewijs invulling te geven aan de gestelde voorwaarden, aldus de gebiedsverbinder.

Het college van GS onderschrijft het advies van de heer Knops om pas concrete en locatie specifieke afspraken te maken zodra zowel de locatie als de technologieleverancier bekend zijn. Tegelijkertijd roept het college van GS het Rijk op om vaart te houden in het proces dat moet leiden tot een locatiekeuze, zodat zo snel mogelijk duidelijkheid wordt geboden aan de regio en haar inwoners. Daarnaast onderschrijft het college van GS het advies om stapsgewijs invulling te geven aan de gestelde voorwaarden en om geduld te betrachten wanneer deze stappen betekenen dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Zoals opgenomen in het voorwaardenpakket 2.0 is het van groot belang om reeds in dit stadium bepaalde investeringen te doen, onderzoeken verder te verdiepen en toezeggingen te doen, zodat de mogelijke inpassing van kerncentrales in Zeeland bijdraagt aan een toekomstbestendig Zeeland en Nederland, in lijn met de visie Zeeland 2050. De drie brieven van de gebiedsverbinder Knops zijn in een eerder stadium al aan PS ter kennisname gestuurd.

Stand van zaken bedrijfsduurverlenging huidige kerncentrale Borssele

Begin december 2022 is door de directie van EPZ, RWE en ZEH een intentieovereenkomst ondertekend met het Rijk. Hierin is vastgelegd dat de technische en economische aspecten van levensduurverlenging worden onderzocht door EPZ, RWE, ZEH, en het Rijk. In deze intentieovereenkomst is opgenomen dat naast de technische en economische afwegingen, de toekomstige eigendom en de regiovoorwaarden zullen worden betrokken in de besluitvorming. Afsproken is ook dat vanuit de aandeelhoudersstrategieën de opties voor de aandeelhoudersstructuur van EPZ verkend worden. In de brief van 9 december 2022 heeft het college van Gedeputeerde Staten aangegeven dat een convenant met de uitwerking van de aspecten uit de intentieovereenkomst begin 2024 voorgelegd zou kunnen worden aan de publieke aandeelhouders van ZEH.

Tevens heeft Provinciale Staten op 15 december 2023 de geactualiseerde aandeelhoudersstrategie ZEH vastgesteld. Daarmee geven de aandeelhouders de kaders aan op welke wijze zij vanuit de aandeelhouderspositie tegen de bedrijfsduurverlenging aan kijken.

Het Rijk heeft recent aangegeven dat de onderzoeken naar de technische afwegingen van de bedrijfsduurverlenging door EPZ gefaciliteerd worden via een subsidiebeschikking. Met de technische onderzoeken voor bedrijfsduurverlenging zal moeten worden aangetoond of de kerncentrale ook na 2033 veilig in bedrijf kan worden gehouden.

Inmiddels zijn de verkennende gesprekken over een overname van de aandelen EPZ afgerond. Op 4 juli 2025 heeft het kabinet een niet-bindend bod uitgebracht op de aandelen in ZEH Energy BV, waarin 70% van de aandelen in EPZ gehouden worden. Het ministerie van KGG is op dit moment bezig met het uitvoeren van Due Diligence onderzoeken. Hierbij wordt een grote hoeveelheid informatie aan de adviseurs van de koper ter beschikking gesteld in een zogenaamde virtuele dataroom, met als doel om tot een bindende-bieding te komen. Er wordt gestreefd om naar een bindend bod te komen voor 1 juli 2026. De onderzoeken zien toe op verschillende aspecten, namelijk technisch, juridische, commercieel en financieel/fiscaal. Na afronding van deze onderzoeken zullen de Rijksoverheid en ZEH proberen om tot overeenstemming te komen over de transactie.

Vervolgproces en planning

Na vaststelling van het voorwaardenpakket 2.0 wordt dit aangeboden aan het Rijk en de gebiedsverbinder. Daarnaast wordt het pakket gecommuniceerd met alle Zeeuwse stakeholders en medeoverheden die hebben geparticipeerd in het consultatietraject. Het college van Gedeputeerde Staten zal deze voorwaarden als input inbrengen in de onderhandelingen die moeten leiden tot een Rijk-Regio-pakket. Naast de voorwaarden van de provincie Zeeland worden ook de voorwaarden van andere medeoverheden, waaronder de gemeenten Borsele, Vlissingen en Terneuzen, evenals de dorpsraden van Souburg en Biervliet, respectievelijk ingebracht.

Het tot stand komen van het Rijk-Regio-pakket vindt gefaseerd plaats. In de eerste fase wordt toegewerkt naar een voorlopig Rijk-Regio-pakket. Dit pakket wordt gelijktijdig en in overeenstemming met alle betrokken partijen afgerond op het moment dat het Rijk een voorlopige locatiekeuze vaststelt. De huidige planning is dat deze voorlopige locatiekeuze medio september 2026 plaatsvindt. Het voorlopige Rijk-Regio-pakket bevat afspraken die onafhankelijk zijn van de uiteindelijke locatie en technologieleverancier, aangezien deze op dat moment in het proces nog niet bekend zijn. In de daaropvolgende fase wordt toegewerkt naar een definitief Rijk-Regio-pakket. Ook dit pakket wordt gelijktijdig en in overeenstemming met alle partijen afgerond op het moment dat het Rijk een definitieve locatiekeuze vaststelt. Naar verwachting wordt dit moment bereikt in het eerste kwartaal van 2027.

Uw Staten worden op beide momenten tijdig geïnformeerd over de voortgang en de inhoud van zowel het voorlopige als het definitieve Rijk-Regio-pakket, middels een brief en/of een themasessie. Ook hierover wordt u tijdig nader geïnformeerd. Hieronder treft u een overzicht aan van de (verwachte) momenten en perioden.

Voorwaardenpakket 2.0, ter behandeling in Commissie Strategische Opgaven – 20 maart 2026
Voorwaardenpakket 2.0, ter besluitvorming in Provinciale Staten van Zeeland – 17 april 2026
Voorlopig Rijk-Regio-pakket, ter informatie in Commissie Strategische Opgaven – 4 september 2026
Voorlopig Rijk-Regio-pakket, ter informatie in Provinciale Staten van Zeeland – 25 september 2026
Definitief Rijk-Regio-pakket en definitieve locatiekeuze nieuwe kerncentrales – Q1 2027

Ervanuit uitgaande u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Bijlage 1 Eerste voorwaardenpakket Kernenergie Provincie Zeeland
2. bijlage 2 Rapport consultatietraject 'Zeeland aan Zet'
3. bijlage 3 Rapport Supply Chain-onderzoek Zeeland
4. bijlage 4 Voorwaardenpakket 2.0 Kernenergie

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.